

Universal Declaration of Human Rights - Limba, West-Central

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Ku Kolon ko ka kuloho ko ka wɔɔ yo wɔ Kafaydo

Madenketima:

Ba masimɔkɔ, yiki mene/in thiiya ba mandin ka bɔnsɔn ba ka biya-metin, wuna madenketima kuyankan, thiiya in matheben ka faydo fooma, Ba maniyɔ maka biya-meti mathɔnkɔy ka bi tɔni namen, ba sisa thɔre in manakasi ka tha thukuma tha ka biya-metin be luke ka faydo ba bin sisa matheben in magbonkoli malɔhɔy, ka thana paliyande, wun sise helen thapen tha boye ka biya-metin hutete

Ba wun kɔndɛ niyɔ wu lɔhɔy mene wɔmeti kɔndɛ pithita ba wunde hukɔthɔ ma niyɔ makanaman ka muruthe wo fun wunde.

Baana sethiniyo wunde, thiiya ba ka wɔmeti kɔndɛ niyɔ ka thɔn ban fooma.

Wun kɔlɔhɔ ba katin tande mathimiyande ka biya-meti fooma ka faydo. Hugbɔnho ka faydo fooma, ho dɔma na Unayted Nesɔn, kɔsiniyɔkɔ ka kulaniya ko kolo.

Ba kɔthɔ thiiya mene, sembe in makahi ma ka wɔmeti, e wun teniyande ka thiiya ba bayapen in yeremen be kɔsiniyɔkɔ ba lukande hugbɔn hunthe ba sisa kuyankan, wu niyɔ malukunade maka nakeken foma adunkunɔkɔy ka tha banthe, wun niyɔ lukande in nakeken fooma nɔgbɔn ho thante han, ho dɔma na Unayted Nesɔns, ba kethɔ thiiya ba ka wɔmeti.

Wun tɔnɔn na kperekethe, ka dɔma, na masimɔkɔ ma thiiya mene kuyankan mena ma gben ka ma dununɔkɔ maman.

Mawuma

Mapenkande manfooma tepe na

Kukulon koka kuloho koka wɔɔ yo wɔ ka faydo, ɔna biya bohitande maka biya-meti ka faydo fooma, ka wu manke wɔɔ yo wɔ ba bɔha ku kolon konko ka huthukuma nama han wunde ba bɔha sɔbe bathaniya mene ba sisa yiki in thiiya ka biya be lukande fooma ka faydo, ba kitiye wɔɔ yo wɔ kama sethiniyo ma wunde sethinya ka faydo man.

1. Malukunande Malenke man

Biya-meti fooma be kiyo ka kuyankan in kasembe mene in ka yiki. Binde kin ba niyɔ in masimɔkɔ, maka yiina wo ka hu wendi yande.

2. Malukunande Maale Man

Wɔɔ yo wɔ kin kuloho mene kuyankan ka kulon ko. Wunde ka ba fakinande wɔɔ yo wɔ kama neki ma wunde neke in tɔnaman, niyɔn wo panke, wo bɔlɔ, wo fufe, mindo sinthe fooma, min kin ku loho ko kentɔ.

3. Malukunande Mataati man

Wɔɔ yo wɔ kin in fɛera ba niyɔ in sii, ekuta kuyankan, e wunde pamo.

4. Malukunande Mamanan man

Wometi ka ba boho ka hu waline, e niyo gbɔn, e niyo thɔrɔ. Huwaline kin ba tana niyɔ ka biya-meti hutete.

5. Malukunande Masɔɔhi man

Wɔɔ yo wɔ kaa ba niyo nakasi, in thɔrɔ man mama wo ka feli.

6. Malukunande Masɔn-manthe man

Wɔɔ yo wɔ kin maloho ba kothiyo kame wo kame nɔn tepee thɔn ba.

7. Malukunande Mason Maale man

Biya-meti fooma kin sinthe ka thɔn ban, kufakande ka hutete kanamen ba pamo in thɔn ban, ba thana fakinande, wu sisi mateti ka ku kolonko in ba pamɔkɔ woonin sisiye thɔrɔ.

8. Malukunande Masɔnka-taati man

Wɔɔ yo wɔ kin fɛera han ba kɔɔ wukahe e banina ba thɔnkɔy ba wɔ ba niyo ban, wuna thɔn ban kahati.

9. Malukunande Masɔn-manan Man

Wɔɔ yo wɔ ka dɔrɔn ba neko bakpon e boho, e thiyo ka hukpɔlɔn, mɛnɛ ba kantho ka kɛkɛn ko kiyo wundɛ ko.

10. Malukunande kɔɔhi man

Wɔɔ yo wɔ kin in fɛera ba kɔsinino ka wuthunbe in bakɔsɔɔni be ka kuyankan mɛnɛ be thunbe ba dethiwa kuloho ko kanaman mɛnɛ wundɛ bohitoko in thɔn ban.

11. Malukunande Kɔɔhi-in manthe man

1. Wɔɔ yo wɔ, wo kata ka kubasi, wundɛ ka ba thonkino thaa niyo kɔsinino nɔn na tepe thɔn ba na, e wundɛ dunkuno fɛera ba kɔsinina.

2. Wɔɔ yo wɔ kaa ba dunkuno kuthonko ka thɔn ba thaa niye kiyo ka kɛkɛn nama ko, ɔ thuhan mandi kama lɔkɔ ma boho wundɛ, toniyo kasi ba danande kasi bande ka thɔn ba kama lɔkɔ ma bohito waawo bɛn ma.

12. Malukunande Kɔɔhi-in Kaale man

Wɔɔ yo wɔ, kaa ba tuto sembe, ba wali ba kanama, ka hunpo ho kanama, ka yiki ba kanama, ka na thagba na wundɛ kpalita. Wɔ ka baa nin thiyɔkɔ aliko ba tetiya yiki in makothiyo ma kanama, wɔɔ yo wɔ kin maloho ba pamo in thɔn ban ka balin ba ban.

13. Malukunande Kɔhi-maaati Man

1. Wɔɔ yo wɔ, kin maloho ba niyɔ kuyankan ba kaa ka wundɛ thimo in ba niyɔ ka kɛkɛn naman.

2. Wɔɔ yo wɔ kin in maloho ba pena kɛkɛn, ndoo kɛkɛn, thitha kɛkɛn nama e wundɛ hɛlɛn duwa ɔ tɛnkilina ka kɛkɛn naman ko.

14. Malukunande kɔhi-in Manan Man

1. Wɔɔ yo wɔ, kin in maloho ba thara e ka dɔnɔ ka kɛkɛn mɛnɛ kin ba niyo bali ba thɔnkɔy ka kɛkɛn nama kon.

2. Maloho ma bɛn kaa ba thanthiyo baana thiiya wo ba bohitoko ba ba thɔnkɔy ba ta wundɛ nii hukɔminament o ba tetiya thɔnɔni ba ka Unayted Nesɔns.

15. Malukunande Kəhi-inj Masəəhi Manj

1. Wəə yo wə kinj inj maloho ba niyə ka kiyo wunde ka.
2. Wə kaa ba thanthiyo madəŋə ma ka keken nama ko ə ba thanthiyo ba sekita keken ku fəena ba dəma na kena kiyo wunde.

16. Malukunande Kəhi-inj Masənmanthe Manj

1. Bayapən inj yerəmen be thanke funja, be kəriŋitəyta nin hunpo, keken namen, ku laniya ko kanamen, kinj inj maloho ba deŋande/yeŋtande e dethuwa hunpo ho kanamen. Biya be ben kin inj maloho ma sinthe maaka deŋa/yeŋto, inj ma kahudəŋə be pathi.
2. Hu deŋande ha kinj ba kəə na wo wathe wonj, in wonj yerəme wonj, meŋ kathabanthə ba deŋande.
3. Nkpeən ki na dəma hunpo ka faydo. Ki kpeənki kinj inj maloho ba pamo kama dənjiyande mənə keken ko kanamen ka bali yoo bali.

17. Malukunande kəhi-inj Masəmanle Manj

1. Wəə yo wə kinj inj maloho ba niyə inj kəe wunde wunthenj ə bində bilə kəe banthe in biya bifeena.
2. Wəə ka ba tute səmbə ka kəe namanj banj.

18. Malukunande kəhi-inj Masəŋ matati manj

Wəə yo wə kinj inj maloho ba siiməkə na thimo wunde, inj ba thəə ka dina ba thimo wunde ə ba kpənəkə ka dina ba beŋ e thəə ka dina bafəna maləkə yoo maləkə, inj helen kulaniya ko kanamanj. Wunde kinj inj maloho ba meyande inj biya be bəyē ba niyə ka masii manthe əba thəŋina kulaniya ko kanamenj ka wan mənə rəkpəkə.

19. Malukunande Kəhi-inj-Masəmananj Manj

Wəə yo wə kinj maloho ba təpa funuŋ kama siməykə ma kanamanj, inj ba kponkila ho thimo wunde. Wunj thəlande, maloho ma beŋ kin ba bohitekə kulaniyande, e wəə yina thana tepe ba yi ba niya ninj ba kpala mənə ba kponkila ka nkaleŋ ba pankitinande funuŋ ho beŋ.

20. Malukunande Kəhi-Kale/kəŋthəkaye Manj

1. Wəə yo wə kinj kuloho ba komande kathabanthə ka wuthebe. Wəə ka ba pithito ba niyə ka mathuŋande yoo mathuŋande ə ka nkanj ka ndoo nkanj ka thimo ka wunde.
2. [Missing?]

21. Malukunande Kəhi Kale-inj Manthe Manj

1. Wəə yo wə kinj inj maloho ba niya wali inj hu kəminament ho ka səmbə banj ka keken ko kanamanj ə ba thiika ba hu gbəŋ ho thimo wunde ba kuta səmba banj.
2. Wəə yo wə kinj inj maloho ba bilande əfisi yoo əfisi wo ka hu kəminament ka kekenj namanj ko.
3. Bathimo biya ba niyə, bəna hu kəminament ba niye wali. Biya be beŋ ba thiikiye ba bayapa mənə yerəme ba fununiye binj thaya ka hu kəminament ho beŋ. Binde ba thiikiye wo thimo binj ka wan ə ka ma rəgbəkə.

22. Malukunande Kəhi Kale-inj Maale Manj

Wɔɔ yɔ wɔ kɪŋ ɪŋ malohɔ ba nskita kenkey ko kanaman ba Pama niŋ ba dɔŋkuna niŋ fɛɛra ba masiteke kama o kama e niy wɔɔ wo ba yiki, e pɔŋka niya wali, o gbɔŋni ɔ hutaniya ho denki kenken ko kanaman ko niŋ tute lima.

23. Malukunande Kɔhi-Kale-ɪŋ-Mataati Man

1. Wɔɔ yɔ wɔ kɪŋ malohɔ ba niya wali, ba yetha wali ba thimo wunde ɪŋ ba thunkuno malɔhɔy mene ba pamo hu thana kuta wali.
2. Kufakinande kaaka kuthunkun ba wɔɔ yɔ wɔ wo ni wali. Wɔɔ yɔ wɔ ba thunkuno sinthe ba waliŋ ba dɔŋiyande.
3. Wɔɔ yɔ wɔ wo ni wali ba thunkuno kɔpiri wo tɛŋɛ ba yethe nama ɪŋ kubɔriko kanaman alako dɛ be niyɔ ɪŋ yiki ka biya-metin hutete. Kuthunkun ko bɛŋ ba punka hɛlɛŋ ba mase ka gbethɛŋ ba niŋ penki.
4. 4. Wɔɔ yɔ wɔ kɪŋ malohɔ ba thankina ɔ ba thɔyɔ nkanɪ niŋ mase.

24. Malukunande Kɔhi-Kale-ɪŋ-Manan Man

Wɔɔ yɔ wɔ kɪŋ malohɔ ba fɛɛmiya ɪŋ ba dunkuno malɔkɔ ma kɔndaden ba niya wali mene malɔkɔyŋ makasade ba fɛɛmiya ɪŋ kutunkun.

25. Malukunande Kɔhi-Kale-ɪŋ-Massɔhi Man

1. Wɔɔ yɔ wɔ bathɔma muthɔma mutɛnɛ ba hupethɔ kɔtɔ nama ko ɪŋ kubɔri naman, kowunde ba punka kuta mu wunde bili/thɔɔ. Wunde ba Kuta banka ba wunde ɪŋ kubɔri naman fure, ba punka ba maso. Wunde ba maso be thoona ɔ bethanthi, ɔ bali ba denki ba wunde niyɔ humɔnɛ.
2. Komisayŋ be ɪŋ mpay namen ba maso. Mpati be kiyo ka yento/dɛŋɔ, be tha kiya ka yento/dɛŋɔ fooma ba kuta ma mase manthe e binde pamo nanthe.

26.

1. [Missing]

2. [Missing]

3. [Missing]

27.

1. [Missing]

2. [Missing]

28.

[Missing]

29.

1. [Missing]

2. [Missing]

3. [Missing]

30.

[Missing]
